

روابط فرهنگی ایران و ایتالیا

نویسندگان

دکتر مجید نجات پور

شادی جمالی

دکتر افشین کرمی

دانش نگار

سرشناسه	: نجات پور، مجید، ۱۳۶۳-
عنوان و نام پدیدآور	: روابط فرهنگی ایران و ایتالیا نویسندگان: مجید نجات پور، شادی جمالی، افشین کرمی.
مشخصات نشر	: تهران: دانش نگار، مؤسسه نمایشگاه‌های فرهنگی ایران، نشر تکا، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری	: ۳۸۴ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۳۰۸-۱۱۴-۷
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیپا
یادداشت	: کتابنامه: ص. [۳۷۵]-۳۸۴؛ همچنین به صورت زیرنویس.
موضوع	: ایران-روابط فرهنگی-ایتالیا
موضوع	: Iran--*Cultural relations--Italy
موضوع	: ایتالیا-روابط فرهنگی-ایران
موضوع	: Italy--*Cultural relations--Iran
شناسه افزوده	: جمالی، شادی، ۱۳۵۹-
شناسه افزوده	: کرمی، افشین، ۱۳۶۳-
رده‌بندی کنگره	: ۳۲۷/۵۵۰.۱۶ DSR۱۳۹/الف۹۳
رده‌بندی دیویی	: ۳۲۷/۵۵۰.۱۶
شماره کتاب‌شناسی ملی	: ۴۶۷/۵۳

فرهیخته گرامی:

کپی کردن و یا تهیه فایل‌های pdf از کتاب و یا قسمتی از کتاب تزیین آشکار حقوق مادی و معنوی ناشر و مولف است و انگیزه تألیف، ترجمه و نشر کتاب‌های جدید را در کشور از بین می‌برد. خواهشمندیم در زمان خرید کتاب اصل بودن آن مطمئن شوید.

توسعه کتاب ایران
Teha Publications
توسعه کتاب ایران
www.teha.ir

روابط فرهنگی ایران و ایتالیا

تألیف: مجید نجات پور- شادی جمالی- افشین کرمی

نوبت چاپ: اول

سال چاپ: ۱۳۹۶

شمارگان: ۲۰۰ نسخه

قیمت: ۳۰۰۰ تومان

چاپ و صحافی: فرنگار رنگ

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۰۸-۱۱۴-۷

تهران، انقلاب، خیابان منیری‌جاوید (اردیبهشت)، نبش وحید نظری، شماره ۱۴۲ - تلفکس:

۶۶۴۰۰۲۲ - ۶۶۴۰۰۱۴۴

فهرست مطالب

۱۹	فصل اول زبان و ادبیات
۱۹	مبادلات ادبی ایتالیا و ایران
۳۵	دوره‌ی پهلوی اول
۳۶	دوره‌ی پهلوی دوم
۳۹	دهه‌ی سی (۱۳۳۳-۱۳۴۳)
۴۵	دهه‌ی چهل (۱۳۴۳-۱۳۵۳)
۵۰	دهه‌ی پنجاه (۱۳۵۳-۱۳۵۷)
۵۲	پس از انقلاب اسلامی
۵۴	مؤسسات مراکز دانشگاه‌های ایران‌شناسی و زبان‌فارسی در ایتالیا
۵۷	کرسی‌های زبان و ادبیات فارسی در دانشگاه‌های ایتالیا
۵۷	دانشگاه رم
۶۲	دانشگاه ونیز
۶۹	دانشگاه بولونیا
۷۱	کتابخانه‌ها
۷۴	انتشارات
۷۵	انتشارات به زبان فارسی
۷۵	انتشارات به زبان‌های دیگر
۷۶	پایان‌نامه‌ها
۷۹	ایران، زبان و ادبیات فارسی در مراکز فرهنگی و کتابخانه‌های اروپا
۸۰	کتابخانه مرکزی دانشگاه بولونیا
۸۱	دانشگاه ناپل
۸۴	کرسی زبان‌شناسی ایرانی
۸۵	مدرسه مطالعات اسلامی
۸۸	کتابخانه‌ها
۸۸	دکترای مطالعات ایرانی
۸۹	زبان ایتالیایی در دانشگاه‌های ایران
۹۰	ایران‌شناسان ایتالیایی

- ۹۰..... گاردو داکرمونا
- ۹۱..... مارکوپولو
- ۹۱..... فرانچسکو پترارکو
- ۹۱..... دانته آلیگیری
- ۹۱..... مانیانیلی
- ۹۲..... جوانانی آرکولانو
- ۹۲..... کنتاریسی
- ۹۲..... جوانانی روتا
- ۹۲..... مارین
- ۹۲..... پیترو دلاواله
- ۹۳..... فیلیپو گبرلی
- ۹۳..... ایتالو پتری
- ۹۵..... آگوستو گویدی
- ۹۵..... لویجی بونلی
- ۹۶..... جوزپه توجی
- ۹۶..... آنجلو میکله پیه مونته
- ۹۷..... فرانچسکو گابریلی
- ۹۷..... اتریکو چرولی
- ۹۸..... جان روبرتو اسکارچیا
- ۹۸..... اتوره روسی
- ۹۹..... جوانانی درمه
- ۹۹..... ریکاردو زیپولی
- ۹۹..... کارلو جیوانانی چرتی
- ۱۰۰..... ترجمه، چاپ و نشر آثار علمی و ادبی
- ۱۰۴..... آثار و ترجمه‌های دهه سی
- ۱۰۴..... آثار و ترجمه‌های دهه چهل
- ۱۰۵..... آثار و ترجمه‌های دهه پنجاه
- ۱۰۸..... آثار و ترجمه‌های دهه شصت
- ۱۰۹..... آثار و ترجمه‌های دهه هفتاد
- ۱۱۰..... آثار و ترجمه‌های دهه هشتاد

۱۱۵.....	فصل دوم اندیشه
۱۱۸.....	تمدن یونان و روم باستان
۱۱۹.....	رویارویی تمدن ایران هخامنشی به تمدن یونان باستان
۱۲۰.....	عصر طلایی یونان یا عصر پریکلس
۱۲۰.....	ظهور سقراط
۱۲۱.....	دیار فلسفه و تاثیر
۱۲۲.....	دین یونانیان
۱۲۳.....	جنگ‌های پلوپونزی و پایان شکوه یونان
۱۲۵.....	جنگ‌ها، صلیبی
۱۲۵.....	ستاورد اولیه جنگ‌های صلیبی
۱۲۶.....	نتایج بار جنگ‌های صلیبی
۱۲۷.....	تأثیر جنگ‌های صلیبی بر زندگی بشر
۱۲۷.....	انتقال اندیشه از طریق ترجمه متون
۱۳۰.....	پیش از دوره‌ی بزرگ ترجمه
۱۳۱.....	دوره‌ی بزرگ ترجمه
۱۳۲.....	معروف‌ترین مترجمان قرن دوازدهم هجری
۱۳۵.....	مترجمان مشهور قرن سیزدهم میلادی
۱۴۴.....	مشهورترین فلاسفه‌ی قرون وسطی متأثر از فلسفه اسلامی
۱۴۴.....	سنت یونان‌توره (۱۲۱۷-۱۲۷۴م.)
۱۴۴.....	سنت توماس آکویناس (۱۲۲۴-۱۲۷۴م.)
۱۴۶.....	مواجهه‌ی ایتالیا با آثار اندیشمندان ایرانی
۱۴۷.....	تأثیر فلسفه‌ی اسلامی بر رنسانس در غرب
۱۴۹.....	تأثیر اندیشه‌ی مسیحی بر اندیشه اسلامی ایرانی، در دوره‌ی صفویه
۱۵۳.....	پیشینه روابط ایران و ایتالیا در عصر قاجار
۱۵۵.....	جنبش مشروطه در ایران و تأثیر ایتالیا بر آن
۱۶۰.....	نخستین مبادلات علمی پس از جنگ جهانی دوم
۱۶۰.....	آغاز همکاری‌های علمی و دانشگاهی
۱۶۱.....	همکاری علمی و دانشگاهی (دهه ۳۳-۴۳)
۱۶۴.....	مسافرت‌های اساتید، دانشمندان و دانشجویان دو کشور
۱۶۴.....	فعالیت‌های موسسه‌ی فرهنگی ایزمتو (I.S.M.E.O) در ایران

۱۶۶.....	قراردادها و همکاری‌ها در دهه‌های ۴۰ و ۵۰.....
۱۶۶.....	ایران‌شناسی در دهه‌های ۴۰ و ۵۰.....
۱۶۸.....	سخنرانی‌هایی در زمینه اندیشه و علم در سال‌های بین ۵۳-۵۷.....
۱۷۰.....	تعاملات فرهنگی در زمینه‌ی اندیشه و علم (بعد از انقلاب).....
۱۷۴.....	روابط میان دانشگاه‌های ایران و ایتالیا.....
۱۷۶.....	تعاملات اندیشه شفاهی و مکتوب میان ایران و ایتالیا.....
۱۷۸.....	باب تأثیر ابن سینا بر متفکران قرون وسطی.....
۱۷۹.....	نمایشگاه کتاب بلونیا.....
۱۸۰.....	اولین رویدادهای سال ۹۶.....
۱۸۰.....	حضور نویسندگان و تصویرگران ایتالیایی در نمایشگاه تهران.....

۱۸۱.....	فصل سوم
۱۸۳.....	فرآیند تأثیرپذیری هنر ایران از یونان و روم تادوره‌ی ساسانیان.....
۱۸۸.....	تأثیر هنر یونانی- رومی و بیزانسی از ایران (دوره ساسانیان).....
۱۹۷.....	موقعیت جغرافیایی روم باستان.....
۱۹۷.....	شکل‌گیری روم باستان.....
۱۹۹.....	تأثیرپذیری هنر رم (صدر مسیحیت) از هنر ایران.....
۲۰۳.....	تأثیر هنر ایرانی بر هنر مسیحی (روم- بیزانس).....
۲۰۳.....	تأثیر تمدن اسلامی بر غرب.....
۲۰۴.....	اندلس (اسپانیا).....
۲۰۷.....	سیسیل.....
۲۰۸.....	خاور نزدیک و جنگ‌های صلیبی.....
۲۱۰.....	جنبش ترجمه.....
۲۱۲.....	تجلی هنری تمدن اسلامی بر غرب.....
۲۱۴.....	اولین تأثیرات مسلمین از غرب (بیزانس).....
۲۱۵.....	تأثیر هنر سلجوقیان و ایلخانیان (بعد از حمله مغول) از غرب.....
۲۱۷.....	تأثیر دوره‌ی صفویه ایران از هنر غرب.....
۲۲۱.....	دوره‌ی قاجار.....
۲۲۷.....	ارتباطات هنری و فرهنگی میان ایران و ایتالیا در دوره‌ی پهلوی.....
۲۳۰.....	اولین انجمن فرهنگی ایران و ایتالیا.....

۲۳۰.....	روابط هنری ایران و ایتالیا (دهه ۲۳-۴۳).....
۲۳۱.....	نصب مجسمه‌ی مشاهیر ایران در ایتالیا (دهه ۲۳-۴۳).....
۲۳۳.....	کاوش‌های باستان‌شناسی ایتالیایی در ایران (دهه ۲۳-۴۳).....
۲۳۴.....	فعالیت باستان‌شناسی در سیستان.....
۲۳۶.....	فعالیت‌های باستان‌شناسی ایتالیایی‌ها در فارس و تخت جمشید.....
۲۳۶.....	فعالیت‌های باستان‌شناسی ایتالیایی‌ها در اصفهان.....
۲۳۷.....	فعالیت‌های باستان‌شناسی ایتالیایی‌ها در سایر مناطق ایران.....
۲۳۷.....	روابط هنری ایران و ایتالیا (دهه ۱۳۴۳-۱۳۵۳).....
۲۵۲.....	رابطه‌ی فرهنگی و هنری ایران و ایتالیا (۵۳-۵۷).....
۲۵۴.....	آیین فعالیت‌های هنری قبل از انقلاب اسلامی.....
۲۵۶.....	روابط فرهنگی و هنری ایران و ایتالیا پس از انقلاب تاکنون.....
۲۵۹.....	گشایش نمایشگاه روتندن ایران باستان در شمال ایتالیا (۱۳۹۵).....

فصل چهارم مذهب..... ۲۶۵

۲۶۶.....	دوره مادها.....
۲۶۷.....	دوره هخامنشی.....
۲۶۸.....	دوره اشکانیان.....
۲۶۹.....	دوره ساسانی.....
۲۷۱.....	دوره اسلامی تا صفویه.....
۲۷۲.....	دوره صفویه تا دوره پهلوی.....
۲۷۳.....	معنا و ماهیت کلیسا.....
۲۷۸.....	معنا و ماهیت «کاتولیک».....
۲۸۲.....	روابط ایران و روم.....
۲۸۲.....	عامل مذهبی.....
۲۸۴.....	روم شرقی و روم غربی.....
۲۸۵.....	حضور فرهنگی مسلمانان در ایتالای طی چند قرن.....
۲۸۵.....	مناسبات کلیسای روم با ایران.....
۲۸۷.....	سابقه مطالعات ایران‌شناسی در ایتالیا و نقش کلیسا.....
۲۹۳.....	سفر مبلغان مسیحی به ایران.....

۲۹۴.....	فعالیت‌های تبشیری کلیسا و انواع ارتباط دینی و فرهنگی با سرزمین‌های اسلامی
۲۹۶.....	دوره نخستین
۲۹۶.....	دوره دوم
۲۹۶.....	دوره سوم
۲۹۷.....	دوره چهارم
۲۹۷.....	تبشیر انفعالی کلیسا (قرن هفتم تا دهم میلادی)
۲۹۸.....	تبشیر هریمی کلیسا (قرن یازدهم تا سیزدهم میلادی)
۲۹۸.....	تبشیر فرهنگی کلیسا (قرن سیزدهم تا نیمه دوم قرن بیستم)
۳۰۱.....	مناظره صوف ایرانی با قدیس ایتالیایی
۳۰۲.....	اعزام مبلّغان به ایتالیا - راجع اسلامی
۳۰۴.....	روابط ایران و ایتالیا - دوره صفویه و مسائل دینی - سیاسی
۳۰۷.....	پیترو دل‌واله ممبر فترت - سیاست ایتالیایی
۳۰۸.....	کشیان ایتالیایی و بهبه - آثاری فارسی
۳۰۹.....	رویکرد تبشیری دیالوگ و ویراکا از نیمه دوم قرن بیستم تاکنون
۳۱۳.....	سابقه ترجمه قرآن در ایتالیا
۳۱۳.....	ترجمه قرآن از قرن ۱۶ تا پایان قرن ۱۸
۳۱۴.....	ترجمه قرآن به زبان ایتالیایی در قرن بیستم
۳۱۷.....	فصل پنجم آداب و رسوم
۳۱۷.....	آداب و رسوم ایران و ایتالیا از دوران باستان تا آغاز اسلام
۳۲۲.....	اشتراکات آداب و رسوم از دوره اسلامی تاکنون
۳۲۵.....	رابطه فرهنگ، آداب و رسوم و تمدن
۳۲۶.....	عوامل گسترش و توسعه فرهنگ و آداب و رسوم
۳۲۸.....	آداب و رسوم ایرانیان از منظر سفرنامه‌نویسان ایتالیایی
۳۳۳.....	ازدواج، جنسیت و خانواده در ایتالیا
۳۳۳.....	خانواده ایتالیایی در قرن بیست و یکم
۳۳۹.....	لباس‌های سنتی مردم ایتالیا
۳۴۰.....	تعطیلات، روزهای مقدس، جشن‌ها و غذا در ایتالیا
۳۴۱.....	روزهای مقدس، تعطیلات عمومی و تعطیلات

۳۴۳	 پخت و پز ایتالیایی
۳۵۱	 اوقات فراغت و ورزش در ایتالیا
۳۵۱	 جنسیت و کار زنان در ایتالیا
۳۵۲	 مقایسه فرهنگ مصرف‌گرایی بین مردم ایتالیا و ایران
۳۵۶	 مراکز خرید در ایران و ایتالیا، مکان‌هایی برای مصرف‌گرایی از نوع مدرن و امروزی
۳۵۷	 نقش تبلیغات در مصرف مردم ایتالیا
۳۵۸	 کیفیت در مصرف از منظر مردم ایتالیا
۳۶۲	 روش دیگری از روش مصرف در خانواده‌های ایتالیایی
۳۶۵	 سال‌دان در ایتالیا چگونه به مقوله مصرف‌گرایی نگاه می‌کنند؟
۳۶۶	 فرهنگ مصرف‌گرایی در ایران
۳۷۱	 فرهنگ مصرف سبک و انرژی در ایران
۳۷۲	 فرهنگ مصرف مواد غذایی در ایران
۳۷۳	 فرهنگ و آداب معاشرت از اروپا و لوازم آرایشی در ایران
۳۷۵	 منابع

مقدمه

امروزه اهمیت فرهنگ برای همگان روشن و مبرهن است و اکثر دانشمندان علی‌الخصوص جامعه‌شناسان، روانشناسان اجتماعی به تأثیرات آن بر سایر جنبه‌های حیات بشری توجه کرده‌اند؛ به طوری که در خصوص اهمیت و ویژگی‌های فرهنگی و تأثیر آن بر اجتماع، اقتصاد و سیاست، نظریه‌پردازی نموده‌اند و به نقش‌پذیرش فرهنگ در انسجام، همبستگی و وفاق اجتماعی، توسعه و پیشرفت، تحول و دگرگونی و تأثیر فرهنگ بر شخصیت، کارکردهای سازگاری و هویت‌بخشی آن اشاره کرده‌اند و حتی فرهنگ را به عنوان مهم‌ترین وسیله اصلاح، ارتباط، وحدت، کنترل درونی و اشاعه ارزش‌های متمدن در جامعه دانسته و برای فرهنگ، ارزش تعیین‌کنندگی قائل هستند. آنچه مسلم است این است که فرهنگ‌ها در همه جا یکسان نیستند و تفاوت‌ها و تشابهات عمده‌ای بین فرهنگ‌های مختلف کشورها از جمله دو کشور ایران و ایتالیا وجود دارد. ایران و ایتالیا از جمله کشورهای هستند که از یک قدمت تمدنی کهن برخوردار هستند و به نظر می‌رسد که این ساق در حال حاضر در قالب یک نیروی کششی مثبت در مناسبات دو کشور جلوتر است. همسایگانی کهن که در عصر هخامنشی و امپراطوری روم باستان، گاه در جنگ و گاه در صلح، همواره از یکدیگر تأثیر می‌گرفتند و همزمان به صیقل دادن آراء و اندیشه‌ها و فرهنگ یکدیگر می‌پرداختند. هر چند مطالعه‌ی تاریخی نشان می‌دهد که در حدود هزار سال پیش بین دو امپراطوری بزرگ دنیا یعنی ایران و ایتالیا جنگ‌هایی در می‌گشته. این نشان می‌دهد که جدا از ارتباط خصمانه‌ی اولیه با ورود افراد هر دو امپراطوری به سرزمین‌های یکدیگر، فرهنگ دو تمدن از هم تأثیر گرفته است. آغاز روابط فرهنگی دو کشور به دوره‌ی ساسانیان برمی‌گردد. در سال ۵۳۳ میلادی، هفت تن از حکمای یونان به دلیل داشتن اعتقادات فلسفی به ایران پناهنده شدند و ایران زمین را جایگاهی برای تبادل اندیشه‌های خود و ارتباط بیشتر با فلاسفه‌ی پهلویون دانستند. در زمان حکومت انوشیروان پادشاه ساسانی و ژوستی لیانوس امپراتور روم، معاهده‌ای میان دو

کشور به امضاء رسید که در یکی از مواد آن تأمین جانی و اجازهی بازگشت به حکمای یونانی قید شده بود. در زمینه‌های فرهنگی همچنین، ایران و ایتالیا مشترکات فرهنگی فراوانی در حوزه‌های ادبیات، تاریخ، هنر، فلسفه و معماری دارند که شناسایی این مشترکات و تحکیم گسترده‌تر روابط فرهنگی بیش از پیش مورد نیاز مردم این دو کشور است. دو تمدن باستانی در دوره‌ی پس از اسلام و پس از فترتی کوتاه، از سده‌ی دوازدهم میلادی به بعد تبادلات پیشین را در قالبی نو از سر می‌گیرند و طی قرن‌های وسطی با ورود اندیشه‌های مکتوب دانشمندان مسلمان ایرانی به دروازه‌ی اروپا یعنی ایتالیا روابط و تمدن‌رنگی دیگر به خود می‌گیرد. در دوران حکومت اسلامی مبادلات فرهنگی بین ایران به عنوان مهد تمدن اسلامی و ایتالیا به عنوان مرکز فرهنگی مسیحی در جریان بود. در نیمه‌ی اول قرن ۱۲ میلادی کتاب «الاقتصاد فی الاعتقاد» اثر معروف امام محمد غزالی در ایتالیا ترجمه شد. آثار ابن سینا همراه با ۷۰ جلد دیگر از کتب اسلامی و ایرانی به وسیلهٔ یک ایتالیایی به نام «گراردو دیکرمونا» به لاتین ترجمه گردید و حدود سال ۱۳۵۰ میلادی کتاب «الحاوی» اثر معروف حکیم ذکریای رازی به دستور کارلوس اول، پادشاه ناپل و سیسیل، به ایتالیایی برگردانده شد. در سال‌های ۱۸۸۶-۱۸۸۹ ترجمه کامل شاهنامه فردوسی به ایتالیایی توسط ایران‌شناس و ادیب معروف ایتالیایی «ایتالو پیتزی» انجام گرفت که یکی از بهترین فعالیت‌های فرهنگی مربوط به ایران و ایتالیا محسوب می‌شود. در این راستا نمی‌توان نکته را نادیده گرفت که فیلسوف-حکیمان مسلمان ایرانی از فیلسوف-الهی‌دان مسیحی متأثر نبوده‌اند، چنانچه مشاهده شده است نظریات فلاسفه‌ی مطرح دوری صفویه یعنی میرداماد و ملاصدرا درباره‌ی اجتماع زمان‌ها در عالم سرمدی، قرابت زیادی با دیدگاه قدیس بونا وتورا (فیلسوف الهی‌دان قرون وسطی) در این مقوله دارد به طوری که نمی‌توان منکر تأثیرپذیری، اندیشمندان ایرانی در اموری از این دست شد. اما با این اوصاف، آغاز روابط ایران و ایتالیا به دوره ناصرالدین شاه برمی‌گردد. ناصرالدین شاه طی سفر خود به اروپا در ساردینیا توقف کرد و در آنجا یک موافقت‌نامه تجاری به

امضا رساند. مدتی پس از آن، قرارداد مودت بین دو کشور منعقد شد. در سال ۱۹۳۳، مراسم باشکوهی در ایتالیا به مناسبت هزاره فردوسی برپا گردید و یکی از میادین رم به نام این شاعر ایرانی نام گذاری شد و بعدها در سال ۱۹۵۱، مجسمه فردوسی نیز در این میدان نصب گردید. پس از جنگ جهانی دوم نیز عده زیادی از مستشرقین و ایران‌شناسان معروف ایتالیایی با تحقیقات عمیق و گرانبهای خود، خدمات ارزنده‌ای در شناسایی فرهنگ و تمدن و هنر ایران زمین انجام دادند. در این دوران، ایتالیا به یکی از مراکز مهم ایران‌شناسی در اروپا بدل شد و کنگره جهانی ایران‌شناسی در رم تشکیل گردید.

اما در دهه سی و نواست، با ثبت فرهنگی ایران و ایتالیا از سال ۱۹۵۰ میلادی آغاز می‌شود. از این زمان به تنایج، استاد دانشجویان ایرانی در ایتالیا رو به افزایش گذاشت. در فروردین ماه ۱۳۴۹ کنگره جهانی ایران‌شناسان با عنوان «ایران در قرون وسطی» با شرکت اندیشمندانی از کشورهای مختلف به اهتمام و همکاری رایزنی فرهنگی ایران و آکادمی «لینچه ای» در رم تشکیل شد. که یکی از نتایج مهم آن، تصمیم به ایجاد انجمنی از ایران‌شناسان ایتالیایی بود. در سال ۱۹۵۸م «پیتزی» اولین و آخرین کسی بود که بر کرسی دانشگاهی موضوعی ایرانی در دانشگاه‌های ایتالیا تکیه زده بود. در این سال «جوزپه توجی»، فعالیت هیأت‌های باستان‌شناسی ایتالیا در فلات ایران را بنیاد گذاشت و «الساندرو باوزانی»، کرسی زبان و ادبیات فارسی در دانشگاه رم را احراز کرد. وی زبده‌ترین محقق ادبیات فارسی و موضوعات وابسته به آن در ایتالیا بود و یکی از کتاب‌های مهم او در خصوص تاریخ ادبیات ایران در دوره اسلامی است. در سال‌های دهه ۱۹۵۰ و ۱۹۶۰م و ایجاد انقلاب اجتماعی و اقتصادی جدید در ایتالیا، تحولات در زمینه مطالعات ایرانی با شتاب بیشتری ادامه یافت و روابط ایران و ایتالیا که تا آن زمان در سطح پایینی حفظ شده بود به میزان درخور توجهی رونق و قوت یافت و به قلمرو مناسبات فرهنگی نیز کشید که گسترش دامنه مطالعات ایرانی به بیش از یک دانشگاه، از جمله یکی از آنها بود. در نتیجه این مراودات، در ۲۹ نوامبر ۱۹۵۸

برابر با ۸ آذرماه ۱۳۳۷ ه.ش، موافقتنامه فرهنگی ایران و ایتالیا امضا شد که به موجب آن، دولت ایتالیا هر ساله تعدادی بورس در اختیار دانشجویان ایرانی قرار می‌داد. مدتی بعد دوره لیسانس زبان و ادبیات ایتالیایی در دانشگاه شهید بهشتی ایجاد و در سال ۱۹۶۳ انجمن فرهنگی ایتالیا در تهران تأسیس شد. در اواخر دوره پهلوی و اوایل انقلاب اسلامی ایران در دهه‌های ۱۹۷۰ و ۱۹۸۰ م، شاهد افزایش تعداد کرسی‌های دانشگاهی و مدرسان و تنوع روش‌ها و جهت‌گیری‌های تحقیقاتی می‌باشیم. پس از پیروزی انقلاب اسلامی در ایران، ایتالیا جزء اولین کشورهایی بود که همکاری خود را با ایران آغاز کرد. در این همکاری در زمینه روابط فرهنگی متأثر از روابط سیاسی و اقتصادی بررسی کردیم. از نظر زبان و بُعد جغرافیایی این دو کشور با یکدیگر تفاوت‌هایی دارند. یکی از سبب این تفاوت‌های ظاهری، شباهت‌های زیادی وجود دارد که برگرفته از روحیه تاریخی این دو ملت است. مناسبات فی‌مابین جمهوری اسلامی ایران و جمهوری ایتالیا یک پشتوانه غنی تاریخی، فرهنگی و تمدنی برخوردار است که همین عامل در پیگیری روابط دو جانبه در همه اعصار، بسیار حائز اهمیت و مؤثر بوده است. تعاملات فرهنگ ایران و ایتالیا در چند دهه‌ی اخیر در زمینه همکاری‌های علمی، فرهنگی و باستان‌شناسی رشد تریه یافته‌ است.

در این زمینه، نشست‌های مشترک علمی و فرهنگی بین استادان ایران‌شناس و مسئولین ایرانی در ایران - ایتالیا برگزار شد و در آنها وضعیت آموزش زبان فارسی در دانشگاه‌های ایتالیا مورد بررسی قرار گرفت. به دنبال آن، از سوی دانشگاه ایران‌شناسی در ایتالیا چندین کنگره و سمینار و کنفرانس درباره ایران برپا شد که در جمله آنها می‌توان به نخستین کنگره اروپایی ایران‌شناسی که در سال ۱۹۸۳ در مؤسسه ایتالیایی خاورمیانه و خاور دور^۱ برگزار شد، اشاره کرد. اندیشه‌ی انجمن ایران‌شناسی اروپا که نخستین تشکیلات از این نوع بود در جریان همین کنگره مورد قبول قرار گرفت و در سال ۱۹۸۵ تأسیس شد. این انجمن همچنین از هفتم تا یازدهم سپتامبر ۱۹۸۷ نخستین

کنفرانس اروپایی مطالعات ایرانی را در شهر تورینو برگزار کرد. بنا به دلایل خاص روانی با توجه به نظامی که در ایتالیا حاکم بوده است، ایران همواره تحت هر شرایطی توانسته است به همکاری خود با ایتالیا تداوم بخشد. اشتراکات سیاست فرهنگی دو کشور باعث به اجرا در آوردن تفاهم نامه‌های پیشین بین دو کشور، مبادله هیأت‌هایی از خبرنگاران و شخصیت‌های فرهنگی و سیاسی، هیأت‌های کارشناسی از باستان‌شناسان و مرمت‌گران، فراهم کردن ارتباط با دفاتر خدمات مسافرتی، سرمایه‌گذاری و برگزاری هفته‌های فرهنگی در هر دو کشور شده است. در رابطه با حفظ آثار تاریخی، سرپرست پژوهشگاه میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری انجام پروژه‌های باستان‌شناسی و مطالعات مربوط به آسیب‌شناسی و حفاظت از آثار سنگی را از جمله فعالیت‌های پژوهشی فرهنگی مشترک بین دو کشور برشمرده و همکاری‌های صورت گرفته، تخت جمشید و ارگ بزم را در زمره مهم‌ترین تلاش‌های صورت گرفته برای حفظ و بازدارنده و مراقبت از مجموعه‌های موزه‌های اعم از ظرفیت‌سازی و اجرای ارزش‌های بازدارنده، با به اجرا در آوردن طرح نمونه حفاظت و نگهداری اشیای موزه‌ها و دیگر موضوعات مورد توافق بین دو کشور است. ایران‌شناسان فعال، در حوزه‌های فرهنگی ایتالیا و ایران، مرمت برج یک مجموعه تاریخی ارگ بزم را از جمله موارد مطروحه و توافق بین دو کشور می‌دانند.

در خصوص فعالیت‌های دانشگاهی دو کشور ایران و ایتالیا، تفاهم‌نامه‌های متعدد دانشگاهی بین دانشگاه‌های ایتالیا و ایران منعقد شده است. در حال حاضر بین شهرهای فلورانس و اصفهان، ورونا و همدان، خواهرخواندگی وجود دارد. در تعدادی از دانشگاه‌های ایتالیا کرسی زبان فارسی و دوره‌های آموزش زبان فارسی صورت آکادمیک برگزار می‌گردد. در اینجا می‌کوشیم تا پیشینه‌ی تاریخی روابط فرهنگی ایران و ایتالیا را از دوره باستان، معاصر و امروز (پس از انقلاب اسلامی) مورد کنکاش و بررسی قرار دهیم. شاکله‌ی این پژوهش از پنج فصل تشکیل شده است که مبادلات زبان و ادبیات به اهتمام دکتر مجید نجات‌پور، اندیشه و هنر به قلم خانم شادی جمالی

و مذهب و آداب و رسوم نیز به کوشش دکتر افشین کرمی به نگارش درآمده است. ویراستاری این اثر نیز بر عهده‌ی خانم دکتر زهره قدسی بوده است. در انتها از حمایت و مساعدت آقای دکتر امیرمسعود شهرام‌نیا رئیس محترم هیأت مدیره و مدیر عامل مؤسسه نمایشگاه‌های فرهنگی ایران و دکتر غلامرضا نوعی مدیر نمایشگاه‌های خارجی مؤسسه نمایشگاه‌های فرهنگی ایران برای فراهم آوردن زمینه‌ی نگارش و چاپ این کتاب تشکر و قدردانی می‌کنیم.

www.ketab.ir